

BETER VOOR NATUUR & BOER

ZUIVEL

Versie 2.0 - Publicatiedatum 1 april 2026

Inleiding

Legenda en definities

Inkopende partij

Organisaties die een product met een Beter voor Natuur & Boer logo op de markt zetten.

Ketenpartner

Organisaties die contracten hebben met de boeren en/of telers.

Verwerker

Organisaties die de producten van een Beter voor Natuur & Boer gecertificeerde boer of teler in een eindproduct verwerken en/of verpakken.

Boer / teler

Primaire producenten van zuivel, varkens, vleeskuikens, eieren of aardappelen, groenten en fruit.

Toelichting rollen

Elke organisatie in de keten heeft een rol waarvan verwacht wordt dat er aan bepaalde vereisen wordt voldaan. Deze vereisen zijn te herkennen aan het pictogram in de kolom 'Scope' op ieder tabblad. Het kan zijn dat een organisatie tegelijkertijd meerdere rollen vervult, bijvoorbeeld de rol van Ketenpartner en Verwerker. In dat geval moet de organisatie aan de vereisten van elk van deze rollen voldoen.

Uitkomsten Beter voor Natuur & Boer audit

Alle non-conformiteiten worden aan het einde van de audit door de auditor doorgenomen en in een non-conformiteiten overzicht aangeleverd aan de organisatie. De organisatie zal binnen het daarvoor gestelde tijdspad een plan aanleveren met corrigerende maatregelen van alle minor-en major non-conformiteiten. In onderstaande tabel geeft weer welke actie nodig is na het behalen van een bepaald auditresultaat, wat dit betekent voor de certificeringsstatus en welke consequenties gelden wanneer dezelfde afwijking opnieuw wordt geconstateerd (recidive).

Audit Resultaat	Actie boer of teler	Certificeringsstatus	Levering onder Keurmerk	Recidive*
MI: Minor non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit	<ul style="list-style-type: none">•Gecertificeerd na acceptatie door auditor van de voorgestelde maatregelen•Indien het actieplan ontbreekt of onvoldoende herstel aantoont, wordt de minor afwijking opgewaardeerd naar een major afwijking.	<ul style="list-style-type: none">•Gecertificeerd: levering onder Beter Voor keurmerk•Bij opwaardering naar MA: geen consequentie	Opwaardering tot MA.
MA: Major non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen en aanleveren objectief bewijs binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit	<ul style="list-style-type: none">•Gecertificeerd na acceptatie van het bewijs van doorvoering van de corrigerende maatregel door CI.•Bij niet aantoonbaar doorvoeren van de correctie: MA wordt opgewaardeerd tot herstelbare KO, schorsing van max. 3 maanden.•De deelnemer krijgt hersteltermijn van max. 3 maanden (incl. herinspectie van CI). Vindt er geen herstel plaats binnen de 3 maanden, dan is de deelnemer direct uitgesloten voor de duur van 12 maanden.	<ul style="list-style-type: none">•MA: geen consequentie•MA zonder aantoonbare correctie: max. 3 maanden afwaarden van product onder Beter Voor keurmerk.•Geen herstel van MA binnen 3 maanden: uitsluiting voor 12 maanden en dus afwaarden van product onder keurmerk Beter Voor.	Herstelbare KO
KO: Knock-out	<p>Is de KO herstelbaar?</p> <p>JA: schorsing: max. 3 maanden herstel.</p> <p>NEE: per direct uitgesloten van levering</p>	<ul style="list-style-type: none">•Herstelbare KO: De deelnemer krijgt hersteltermijn van max. 3 maanden (inclusief herinspectie van CI)•Vindt er na constatering van KO geen herstel plaats binnen de 3 maanden, dan is de deelnemer direct uitgesloten voor de duur van 12 maanden.•Onherstelbare KO: directe uitsluiting voor 12 maanden en niet gecertificeerd.	<ul style="list-style-type: none">•Herstelbare KO: max. 3 maanden afwaarden van product onder Beter Voor keurmerk.•Geen herstel binnen 3 maanden: uitsluiting voor 12 maanden en dus afwaarden product onder keurmerk Beter Voor.•Directe uitsluiting: afwaarden product onder keurmerk Beter Voor (12 maanden)	Leidt direct tot onherstelbare KO

*Herhaling van deze afwijking bij een volgende audit geldt als recidive en resulteert in een zwaardere classificatie van non-conformiteit

Inhoudsopgave

Ketenpartner en/of Verwerker	3
Melkveehouderijbedrijven – basis	4
Melkveehouderijbedrijven – boer	5
Melkveehouderijbedrijven – natuur	6
Melkveehouderijbedrijven – koe	7
Doorontwikkelagenda	8

Beter voor Natuur & Boer – Zuivel

Scope: Ketenpartners en/of Verwerkers

Nr	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
		<i>Zuivel specifiek - Ketenpartner en/of Verwerker</i>		
A 1		<i>Dierenwelzijn</i>		
A 1.1		Continu verbeterprogramma van klauwgezondheid door gebruik te maken van mobiliteitsscores	De ketenpartner verzamelt de individuele gegevens van melkveehouders, gebruikt deze om een benchmark op te stellen en koppelt de individuele resultaten ten opzichte van deze benchmark terug. *Kan dit uitvoeren na minimaal twee uitgevoerde mobiliteitsscores	MA
A 1		<i>Voedselveiligheid/integriteit</i>		
A 2.1		De verwerker laat een analyse van voedselveiligheid uitvoeren door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium.	--	MA
A 3		<i>Transparantie</i>		
A 3.1		De ketenpartner voert een continue controle op de productintegriteit uit, waarbij uit traceerbaarheid blijkt dat het consumentenproduct afkomstig is van het Beter voor Natuur & Boer programma.	--	MI
A 3.2		De ketenpartner is verantwoordelijk voor een actuele witte lijst van veevoederleveranciers.	--	MA
A 4		<i>CO2-footprint</i>		
A 4.1		De ketenpartner verzamelt informatie uit de klimaatmodule van de kringloopwijzer of ander vergelijkbaar systeem t.b.v. CO2-footprint berekening	•De ketenpartner draagt zorg voor het bundelen van de ingevulde klimaatmodules van de kringloopwijzer of ander vergelijkbaar systeem. •De ketenpartner levert jaarlijks een geaggregeerd overzicht aan.	MI
A 4.2		De ketenpartner zorgt ervoor dat de aangewezen percelen worden bemonsterd om inzicht te krijgen in de organische koolstof (OC) gehalten van de bodem	De ketenpartner koppelt gegevens met betrekking tot de organische koolstof (OC) gehalten terug aan de melkveehouders	MA

Beter voor Natuur & Boer – Zuivel

Scope Melkveehouderijbedrijven

Uitleg:

* Melkveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer zuivel moeten een geldig certificaat van KKM en Weidegang hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur en Boer Zuivel. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel ook als een stand-alone versie gebruikt worden

Nr	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
		<i>Basis / Management - Melkveehouder</i>		
<i>B 1</i>		<i>Verplichte certificaten/rapporten</i>		
B 1.1.1		De melkveehouderij beschikt over een geldige KKM-erkenning (Keten Kwaliteit Melk).	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> laat zich tenminste conform de voorschriften van KKM controleren. kan een geldige erkenning tonen aan de Beter voor Natuur en Boer auditor. 	KO
B 1.1.2		De melkveehouderij beschikt over een geldig certificaat van VLOG (Verband Lebensmittel Ohne Gentechnik).	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> laat zich tenminste één tot drie maal per jaar op de voorschriften van VLOG controleren (afhankelijk van risicoklasse). kan een geldig certificaat tonen aan de Beter Voor auditor. 	KO
B 1.1.3		Melkweigering door de ketenpartner is niet toegestaan.	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> Toont aan dat er geen melkweigering heeft plaats gevonden. 	KO
B 1.1.4		Met het oog op de brandveiligheid vindt vanaf 1-1-2023 minimaal eens in de vijf jaar een Agro Elektra Inspectie plaats.	<p>De melkveehouder toont óf een keuringsdocument met een geldigheidsduur van vijf jaar, óf een schriftelijke bevestiging van de datum waarop de volgende keuring gepland is, waarbij deze keuring binnen de drie maanden na het verstrijken van de geldigheidsduur moet plaatsvinden.</p> <p>Voor deze inspectie worden verschillende erkende normen en inspecties geaccepteerd, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> NTA 8220 of NEN 3140 of NEN 1010 of SCIOS Scope 8 inspectie of SCIOS Scope 10 inspectie of SCIOS Scope 12 inspectie <p>Indien er nog geen Scope 12 inspectie heeft plaatsgevonden omdat zonnepanelen zijn geplaatst vóór april 2020, moet deze alsnog worden uitgevoerd (afpraak bevestiging wordt ook geaccepteerd).</p>	MI
<i>B 1.2</i>		<i>Verplichte certificaten/rapporten</i>		
B 1.2.1		Voorafgaand aan de initiële Beter voor Natuur & Boer audit, verricht de melkveehouderij een zelfbeoordeling met betrekking tot de naleving van de criteria van het Beter voor Natuur & Boer schema.	<p>Dit criterium is alleen van toepassing voor nieuwe melkveehouders die toetreden tot het Beter voor programma.</p> De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> voert voorafgaand aan de initiële audit een zelfbeoordeling uit met betrekking tot de naleving van de criteria in het Beter voor Natuur & Boer schema. behandelt alle geregistreerde locaties in de zelfbeoordeling. 	MA
B 1.2.2		De melkveehouder neemt minimaal twee keer per jaar deel aan een informatieve bijeenkomst, gericht op onderwerpen in het certificatieschema.	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> neemt minimaal twee keer per jaar deel aan een informatieve bijeenkomst zoals een symposium, seminar/webinar, workshop of studiebijeenkomst over een onderwerp met betrekking tot thema's in het Beter voor Natuur & Boer certificatieschema zoals diergezondheid en dierenwelzijn, of bodemgezondheid en graslandmanagement kan zijn/haar aanwezigheid aantonen d.m.v. bijvoorbeeld een deelnamecertificaat of een bewijs van inschrijving. <p><i>Bijlage Randvoorwaarden workshops</i></p>	MI
<i>B 1.3</i>		<i>Communicatie</i>		
B 1.3.1		De melkveehouder vult jaarlijks een vragenlijst in over zijn tevredenheid met betrekking tot de Stichting Beter voor Natuur & Boer en de certificering.	De vragenlijst zal: <ul style="list-style-type: none"> Elk jaar worden ingevuld. Anoniem zijn. Online beschikbaar zijn. 	MI
<i>B 1.4</i>		<i>Betrokkenheid bij de gemeenschap</i>		
B 1.4.1		De melkveehouder levert een actieve bijdrage aan de lokale gemeenschap door minimaal één activiteit per jaar te organiseren of externe bezoekers op zijn bedrijf toe te laten. Dit is op vrijwillige basis.	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> mag zelf bepalen wat mogelijk is binnen het bedrijf. Suggesties zijn onder andere: Het monitoren van de biodiversiteit in de bloeiende velden met vrijwilligers, het organiseren van een bezoekersdag, het ontvangen van groepsexcursies etc. demonstreert dit met foto's, e-mails of ander bewijs van dergelijke activiteiten. promoot de activiteiten of het toe laten van bezoekers via sociale media en/of een website. 	MI
B 1.4.2		De melkveehouderij is netjes, het erf oogt ordelijk en is in lijn met de richtlijnen binnen KKM.	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> zorgt voor verharde toegangswegen tot de stallen. zorg voor een deugdelijk functionerende afwatering ten opzichte van het bedrijfsgebouw houdt de directe omgeving van de stallen visueel schoon en vrij van opstaande begroeiing. Voorbeelden van zaken die niet thuishoren bij een nette, opgeruimde indruk: o.a. haag van brandnetels, pallets, dakpannen tegen (of in de nabijheid van) de stal. <p><i>Zie ook bijlage orde & netheid op het erf</i></p>	MA
<i>B 1.5</i>		<i>Transparantie/Chain of Custody</i>		
B 1.5.1		De melkveehouder draagt zorg voor het scheiden van de Beter voor Natuur & Boer productstromen indien er ook reguliere productstromen aanwezig zijn.	<p>Al het afgesproken volume melk geproduceerd bij een gecertificeerd Beter voor Natuur & Boer bedrijf wordt afgenomen door de Ketenpartner en/of verwerker.</p> <p>Indien een deel van de melk ingezet wordt voor eigen gebruik (zelfzuivelaars) wordt hier een volume voor afgesproken met de ketenpartner. De ketenpartner ziet er op toe dat de melkveehouder deze melk "afwaardeert" naar niet-Beter voor Natuur & Boer Melk. De boederijzuivel mag dan ook geen Beter voor Natuur & Boer logo dragen of geenszins in verband gebracht worden met het Beter voor Natuur & Boer programma.</p>	MA
B 1.5.2		De melkveehouder kan aantonen dat de Beter Voor Natuur & Boer premie is ontvangen.	De melkveehouder ontvangt 6 cent per kilogram melk premie boven op de marktprijs voor weidemelk.	MI

Beter voor Natuur & Boer – Zuivel

Scope Melkveehouderijbedrijven

Uitleg:

* Melkveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer zuivel moeten een geldig certificaat van KKM en Weidegang hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel ook als een stand-alone versie gebruikt worden.

** Alleen van toepassing bij bedrijven met vreemde arbeid waarbij arbeiders (tijdelijk) gehuisvest worden door henzelf of door een ingehuurd uitzendbureau.

Nr	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
		<i>Beter Voor Boer</i>		
C 1		<i>Goed werkgeverschap</i>		
C 1.1		De melkveehouder zal gebruik maken van Stichting Normering Arbeid (SNA)- gecertificeerde uitzendbureaus**.	De melkveehouder zal een geldig SNA-certificaat kunnen aantonen van ieder uitzendbureau of loonwerkbedrijf dat ingehuurd wordt voor personeel (www.normeringarbeid.nl).	MA
C 1.2		De melkveehouder zal over een actueel en geverifieerd overzicht van de gehuisveste medewerkers beschikken**.	Het overzicht zal: <ul style="list-style-type: none"> Het aantal gehuisveste medewerkers en hun namen registreren Actueel en geverifieerd zijn. Dit beheerspunt is niet van toepassing als de boerderij in het bezit is van een geldig social compliance audit rapport. 	MA
C 1.3		De melkveehouder zal gebruik maken van huisvesting die voldoet aan de vereisten gesteld in de Uniforme Landelijke Huisvestingsnorm of Agrarisch Keurmerk Flexwonen**.	De melkveehouderij zal geregistreerd staan op de website van: <ul style="list-style-type: none"> Stichting Normering Flexwonen (SNF, https://www.normeringflexwonen.nl/register) OF Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF, https://werkgeverslijn.nl/register/). Dit is ook van toepassing wanneer een uitzendbureau verantwoordelijk is voor de huisvesting. In dat geval zal het uitzendbureau zichtbaar moeten zijn in één van de twee bovengenoemde registers. 	MA
C 1.4		De melkveehouder zal in het bezit zijn van een vergunning wanneer deze door de gemeente benodigd is voor het huisvesten van medewerkers**.	De vergunning zal: <ul style="list-style-type: none"> Geldig zijn voor de gemeente waarin de huisvesting plaats vindt. De accommodatie zal: <ul style="list-style-type: none"> in overeenstemming zijn met de vergunning. 	MA
C 1.5		De melkveehouder zorgt ervoor dat de kosten van de accommodatie niet hoger zijn dan 20% van het wettelijk bruto (jeugd) minimumloon dat van toepassing is op de medewerker**.	De melkveehouder zal inzicht in de loonstroken geven zodat er kan worden gecontroleerd of de kosten van de accommodatie niet hoger zijn dan 20% van het wettelijk bruto (jeugd) minimumloon dat van toepassing is op desbetreffende medewerker.	MA
		Dit criteria is niet van toepassing wanneer medewerkers gecontracteerd zijn via een uitzendbureau omdat het daar is het opgenomen in de SNA-standaard (zie B1.1)		
C 2		<i>Gezondheid en veiligheid</i>		
C 2.1		De melkveehouder beschikt over een actuele en geldige RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie).	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> beschikt over een actuele RI&E. heeft een verbeterplan opgesteld. Bij een RI&E via Stigas toont het systeem een dashboard status van 100% en zijn er geen verlopen acties.	MI
C 2.2		De melkveehouder investeert in preventie van gezondheidsklachten door de aanwezigheid van beschermende kleding en materialen voor medewerkers en bezoekers.	De melkveehouder: <ul style="list-style-type: none"> heeft beschermende kleding en materialen ter beschikking voor alle meewerkende personen (melkveehouders, medewerkers, dierenarts, adviseur). heeft beschermende kleding en materialen ter beschikking voor bezoekers. 	MI

Beter voor Natuur & Boer – Zuivel

Scope Melkveehouderijbedrijven

Uitleg:

* Melkveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer zuivel moeten een geldig certificaat van KKM en Weidegang hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel ook als een stand-alone versie gebruikt worden.

Nr	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
		<i>Beter Voor Natuur</i>		
D 1		<i>Biodiversiteit</i>		
D 1.1		<i>Nest- en verblijfsvoorzieningen</i>		
D 1.1.1		De melkveehouder bevordert de biodiversiteit met maatwerkmaatregelen.	<p>Het nieuw te plaatsen insectenhotel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt verstrekt door inkoopende partij en/of ketenpartner. • Wordt met de opening NIET op het zuidwesten geplaatst. • Wordt op een windvrije en zonnige locatie geplaatst. • Wordt op een bloemrijke plek of binnen een straal van 60 meter van een rij bomen/struiken geplaatst. • Wordt elke 3 jaar in de winter geheel of gedeeltelijk (verblijfblokken minimaal) vervangen. Plaats bij vervanging het oude hotel in de schaduw om de larven en eitjes verder te laten ontwikkelen. 	MI
D 1.2		<i>Kruidenrijkgrasland</i>		
D 1.2.1		De melkveehouder stelt grond onder de graslandgrondgebondenheidseis beschikbaar als kruidenrijkgrasland of zaait deze in met klavers.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stelt minimaal 10% van de hectares onder de graslandgrondgebondenheidseis beschikbaar als kruidenrijkgrasland (slootkanten/akkerranden kunnen hier een voorbeeld van zijn) OF • zaait minimaal 20% van de hectares onder de graslandgrondgebondenheidseis door met grasklaver OF • een combinatie van bovenstaande. • heeft minimaal 5 kruiden en/of minimaal 2 soorten klaver uit de kruiden- en klaverlijst aanwezig. <p>Er geldt een resultaatverplichting: Wanneer de kruiden en/of klavers er niet meer staan, moet er opnieuw in- of doorgezaaid worden.</p> <p><i>Om dit criteria aan te tonen maakt de melkveehouder gebruik van een zelfverklaring voor kruidenrijk grasland en beheersland</i></p> <p>Bijlage: Kruiden en klaver</p>	MA
D 1.2.2		De melkveehouder heeft 10% grasland met beheer (bijvoorbeeld legselbeheer) van de hectares onder de graslandgebondenheidseis. *Dit komt naast of bovenop het eerder genoemde percentage kruiden en/of klavers onder norm D.1.2.1	<p>De melkveehouder beheert het grasland door middel van het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er wordt een rustperiode gehanteerd van 1 april tot 1 juni • weidegang is toegestaan • maaien of bemesten is niet toegestaan • Buiten de rustperiode is uitsluitend bemesting met ruige mest toegestaan. • vanaf 1 juni wordt er minimaal 1x gemaaid waarbij het gras wordt afgevoerd. <p><i>Om dit criteria aan te tonen maakt de melkveehouder gebruik van een zelfverklaring voor kruidenrijk grasland en beheersland</i></p>	MA
D 1.3		<i>Graslandgrondgebonden</i>		
D 1.3.1		Er zijn maximaal 2,5 GVE (Groot Vee Eenheden) per hectare gras.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • houdt maximaal 2,5 GVE (Groot Vee Eenheden) per hectare gras aan. • kan dit aantonen via de Gecombineerde opgave (eventueel in combinatie met een graslandgebruikersverklaring) en de stallijst. • Alleen melkvee en jongvee worden in deze beoordeling meegenomen (diersoort 100, 101 en 102) 	KO
D 1.3.2		Er wordt maximaal 18.000 kilogram melk per hectare gras geproduceerd.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produceert maximaal 18.000 kilogram melk per hectare gras. • kan dit aantonen via de Gecombineerde opgave (eventueel in combinatie met een graslandgebruikersverklaring) en de aantal kilogrammen geleverde melk per jaar. <p><i>*Bij nieuwe deelnemers aan het Beter voor Natuur & Boer keurmerk voor Zuivel kan pas na afloop van het eerste leveringsjaar een volledige beoordeling van het melkvolume plaatsvinden.</i></p>	KO
D 1.4		<i>Klimaat- Koolstofvastlegging onder grasland</i>		
D 1.4.1		De melkveehouder voert geen kerende grondbewerkingen uit op de hectares gras binnen de graslandgrondgebondenheidseis.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert geen kerende grondbewerkingen (b.v. ploegen en frezen) uit op de hectares gras binnen de graslandgrondgebondenheidseis. • mag in uitzonderlijke situaties (o.a. muizenschade, volledige land met kweek etc.) hiervoor ontheffing aanvragen. 	KO
D 1.4.2	 	De melkveehouder stelt alle percelen die onder de graslandgrondgebondenheidseis vallen beschikbaar voor bodembemonstering.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stelt alle percelen die onder de graslandgrondgebondenheidseis vallen beschikbaar voor bodembemonstering door een externe partij. <p><i>*Doel is inzicht krijgen in de organische koolstof (OC) gehalten in de verschillende percelen tot 60 cm diep (organische koolstofmeting in de bodem).</i></p> <p><i>*De bodem monsters worden van 0-30 cm en van 30-60 cm genomen.</i></p> <p>Bijlage: Verhogen koolstofvoorraad in de bodem</p>	KO
D 1.5		<i>Bescherming en bestrijding</i>		
D 1.5.1		Het is verboden om glyfosaat toe te passen op erf en percelen die vallen onder de graslandgrondgebondenheidseis.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • past geen glyfosaat toe op het erf en op percelen die vallen onder de graslandgebondenheidseis. • mag hiervoor in uitzonderlijke situaties (o.a. extreme kweekproblematiek en muizenschade) ontheffing aanvragen. 	KO
D 1.5.2		Beheersing van plaagdieren volgens de wettelijke normen van Integrated Pest Management (IPM) en daar waar mogelijk rodenticiden vrij.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neemt preventieve maatregelen om een plaagdieruitbraak te voorkomen. • Zet, in geval van een uitbraak van plaagdieren waarbij gezondheid mens en dier in gevaar is, een erkende plaagdierbestrijdingsorganisatie in volgens IPM regelgeving. <p>Indien de melkveehouder zelf in het bezit is van een geldige IPM-licentie, mag hij de bestrijding zelfstandig uitvoeren, mits alle preventieve maatregelen zijn gedocumenteerd en de inzet van middelen voldoet aan de IPM-voorschriften.</p>	MA
D 1.5.3		Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het erf en op alle RVO-geregistreerde percelen (eventueel in combinatie met een graslandgebruikersverklaring) van de melkveehouder worden geregistreerd.	Jaarlijks worden de gewasbeschermingsmiddelen geregistreerd in de MilieuMeetlat Open Teelten van CLM (www.milieumeetlat.nl)	MI
D 2		<i>Verminderen van de impact op het klimaat</i>		
D 2.2		<i>Energie</i>		
D 2.2.1		Er wordt op de melkveehouderij uitsluitend elektriciteit gebruikt die is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wekt eigen elektriciteit op uit hernieuwbare energiebronnen en kan dit aantonen met Garanties van Oorsprong (GvO's), en/of • koopt elektriciteit in die is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en kan dit aantonen met Garanties van Oorsprong (GvO's). 	MI
D 2.2.2		De elektriciteitsopwekking, gas- en warmteproductie wordt geregistreerd op bedrijfsniveau.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • registreert de opgewekte energie uit hernieuwbare bronnen als deze toegepast worden op het melkveehouderijbedrijf. • registreert de opwekking en het verbruik van elektriciteit, gas en warmte op bedrijfsniveau. <p><i>* De opwekking kan via zon, wind, biomassa of biogasinstallaties (WKK).</i></p>	MI
D 2.2.3		De melkveehouder levert informatie aan om de CO2-footprint van de melk inzichtelijk te krijgen.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vult de klimaatmodule van de Kringloop Wijzer in t.b.v. inzicht in emissies naar lucht, bodem en water. <p>Bijlage: Verlagen uitstoot broeikasgassen op het Beter voor Natuur & Boer melkveehouderij bedrijf.</p>	MI
D 2.3		<i>Diervoeders</i>		
D 2.3.1		Het voer is GMO-vrij en afkomstig uit Geografisch Europa.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt enkel voer af afkomstig uit Geografisch Europa. • neemt enkel voer af van veevoederleveranciers op de Witte lijst. • kan dit aantonen d.m.v. declaratie op voerbonnen. 	KO
D 2.3.2		Het ruwvoerrantsoen bestaat uit minimaal 70% gras of grasproducten op basis van droge stof.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruikt enkel ruwvoer dat bestaat uit minimaal 70% gras of grasproducten op basis van droge stof (kuil, hooi, grasbrok, gegraasd gras). • kan dit aantonen op basis van een rantsoen berekening 	MA
D 2.3.3		De sojabestanddelen in voer zijn afkomstig uit Europa.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neemt enkel voer af waarbij er gebruik is gemaakt van Europese soja. • kan dit aantonen d.m.v. voerbonnen. 	MA
D 2.3.5		De melkveehouder maakt inzichtelijk welke circulaire grondstoffen gevoerd worden.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt de circulaire grondstoffen in diervoeders inzichtelijk. <p>Zie bijlage circulaire grondstoffen.</p>	MI

Beter voor Natuur & Boer – Zuivel

Scope Melkveehouderijbedrijven

Uitleg:

* Melkveehouders die deelnemen aan Beter voor Natuur & Boer zuivel moeten een geldig certificaat van KKM en Weidegang hebben. Toch worden sommige eisen die opgenomen zijn in deze schema's apart benoemd in het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel. Zo kan het certificatieschema voor Beter voor Natuur & Boer Zuivel ook als een stand-alone versie gebruikt worden.

Nr	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
		Beter Voor - Koe		
E 1		Weide en Stal		
E 1.1		De melkgevende koeien lopen jaarlijks gedurende 180 dagen minimaal 6 uur per dag buiten.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> laat de melkgevende koeien jaarlijks gedurende 180 dagen minimaal 6 uur per dag buiten lopen. registreert in Z-net de start- en einddatum van de beweiding evenals de dagen waarop weidegang niet mogelijk is. <p><i>* Weidegang 180/6 is een inspanningsverplichting. Tenminste moeten de melkgevende koeien gedurende minimaal 120/6 (of 120/120) in de weide lopen conform de certificeringsnorm van Stichting Weidegang</i></p>	KO
E 1.2		Er is voldoende grasaanbod zodat melkgevende koeien hun natuurlijk graasgedrag kunnen uitoefenen.	De melkveehouder zorgt voor voldoende grasaanbod conform de eisen van Stichting Weidegang.	MA
E 1.3		Jongvee wordt tussen geboorte en eerste keer afkalven minimaal 3 maanden geweid.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> draagt zorg voor het minimaal 3 maanden weiden van het jongvee tussen geboorte en de eerste keer afkalven. registreert dit per diernummer op bijvoorbeeld de jongveekalender die jaarlijks door de ketenpartner wordt toegestuurd. 	KO
E 1.4		Iedere melkoe en droge koe heeft in de stal permanent toegang tot een koeborstel.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> stelt per 70 melkkoeien minimaal 1 elektrische (werkende/goed functionerende) koeborstel ter beschikking. <p><i>* stelt per 70 droge koeien minimaal 1 elektrische (werkende/goed functionerende) of vaste koeborstel ter beschikking.</i></p>	MA
E 1.5		Voor de melkkoeien en droge koeien is schoon en fris drinkwater altijd beschikbaar.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> hanteert maximaal 30 koeien per drinkbak. hanteert maximaal 15 koeien per sneldrinker. er is minimaal 7cm drinkruimte per aanwezende melkoe/droge koe beschikbaar. een combinatie van drinkbakken en/of sneldrinkers is uiteraard ook mogelijk. draagt zorg voor een reiniging van de watervoorzieningen, 	MA
E 1.6		In de weide zijn één of meerdere drinkputten aanwezig.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> zorgt ervoor dat de afstand tot een drinkwatervoorziening voor de melkoe, droge koe en jongvee maximaal 500 meter is. <p><i>* Oppervlakte water mag worden meegeteld als drinkwaterpunt.</i></p>	MA
E 1.7		Voor elke melk koe of droge koe is er een zacht ligbed ter beschikking.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> stelt bij ligboxen (melk koeien / droge koeien) zachte box bedekking ter beschikking (bijvoorbeeld een zandbox, diepstrooiselbox, koematras en rubberen mat). stelt bij groepshuisvesting of potstal voldoende bodembedekking ter beschikking (minimaal 10 cm strooisel). 	MA
E 1.8		Voor jongvee is er een zacht ligbed ter beschikking.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> stelt bij ligboxen (melk koeien / droge koeien) zachte box bedekking ter beschikking (bijvoorbeeld een zandbox, diepstrooiselbox, koematras en rubberen mat). stelt bij groepshuisvesting of potstal voldoende bodembedekking ter beschikking (minimaal 10 cm strooisel). <p><i>* een volledige roostervloer bij jongvee is niet toegestaan.</i></p>	MA
E 1.6		In de weide zijn één of meerdere drinkputten aanwezig.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> zorgt ervoor dat de afstand tot een drinkwatervoorziening voor de melkoe, droge koe en jongvee maximaal 500 meter is. <p><i>* Oppervlakte water mag worden meegeteld als drinkwaterpunt.</i></p>	MA
E 1.9		Alle melkkoeien, droge koeien en het jongvee beschikken over een eigen ligplek.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> hanteert een gesloten bedrijfsvoering en koopt dus geen dieren aan. fokt het jongvee binnen een straal van maximaal 25 km van de hoofdlocatie op kan dit aantonen aan de hand van I&R registratie. zorgt ervoor dat het totaal aantal ligboxen minimaal gelijk is aan het aantal gehouden dieren. zorgt ervoor dat bij een potstal voor melk- en droge koeien er minimaal 8m2 per dier beschikbaar is. 	MA
E 1.10		Er is voldoende licht aanwezig in de stal voor melkgevende koeien.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> hanteert een (kunst)licht sterkte in de stal van overdag minstens 100 Lux hanteert een (kunst)licht sterkte in de stal van 's nachts maximaal 50 Lux. <p><i>* Indien genoeg daglicht aanwezig is, hoeft het kunstlicht niet aan te staan.</i></p>	MA
E 1.11		Er dient een gescheiden alkalf- en ziekenstal met voldoende fris drinkwater aanwezig te zijn.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> heeft een ruimte voor zowel de alkalfstal als de ziekenstal die minimaal 8m2 per koe is heeft in beide ruimtes een grote bak met fris drinkwater aanwezig. 	MA
E 1.12		Er wordt geen gebruik gemaakt van een grupstal.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> huisvest geen enkele koe (alle leeftijden) in een grupstal. 	MA
E 1.13		Het vastzetten van dieren voor lange periodes is niet toegestaan.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> zet dieren niet voor lange periodes vast. mag de dieren tijdelijk vastzetten (max 3 uur), maar enkel in verband met veterinaire behandeling of bekappen van de klauwen. 	MA
E 1.14		Stieren worden gehuisvest in een stevig hok met voldoende bewegingsruimte en zachte boxbedekking.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> hanteert een totale ruimte, incl. bewegings- en dekruimte, van 20 m2 waarvan tenminste 16 m2 ligruimte. zorgt ervoor dat stieren die 24 uur per dag tussen het koppel lopen permanent toegang hebben tot een ligruimte. stelt zachte box bedekking ter beschikking (bijvoorbeeld een zandbox, diepstrooiselbox, koematras en rubberen mat). <p><i>* Indien niet aan norm wordt voldaan, wordt dit gerealiseerd bij volledige nieuwbouw van stal voor melkgevende koeien.</i></p>	KO
E 1.15		Bij volledige nieuwbouw na 1-1-2023 voldoet de stal voor melkgevende koeien aan de voorschriften van Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) of gelijkwaardig.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> zorgt ervoor dat de stal voor melkgevende koeien bij volledige nieuwbouw na 1-1-2023 aan de voorschriften van Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) of gelijkwaardig voldoet. 	KO
E 2		Diergezondheid en dierenwelzijn melkkoeien en droge koeien		
E 2.1		Er wordt gestreefd naar het bevorderen van gezonde, oudere melkkoeien.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> zorgt voor een minimale gemiddelde levensduur van de melkkoeien van 5 jaar en 5 maanden. voldoet aan de norm op basis van gemiddelde leeftijd bij afvoer o.b.v. de afgelopen 36 maanden met het jaarlijkse toetsmoment in Q2. maakt een plan van aanpak wanneer de norm niet wordt gehaald. <p>Zie ook bijlage gezonde, oudere melkkoeien.</p>	MI
E 2.2		<p>Minimaal 1 keer per jaar klauwverzorging door:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gecertificeerde/gediplomeerde klauwverzorgers. Gediplomeerde melkveehouder/ gezinslid medewerker 	<p>Een gecertificeerde klauwverzorgers:</p> <ul style="list-style-type: none"> Staat op ledenpagina https://www.vvrp.nl/ledenpagina De melkveehouder toont certificaat en/of factuur van klauwverzorgers Wanneer de melkveehouder of gezinslid/medewerker zelf bekappen is hij/zij gediplomeerd wanneer hij/zij beschikt over certificaat Cursus klauwbekappen. 	MI
E 2.3		Er is een jaarlijkse evaluatie klauwgezondheid met een dierenarts.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> evalueert jaarlijks de klauwgezondheid samen met een dierenarts. <p>Zie ook: bijlage verdieping maatregelen t.b.v. klauw en uiergezondheid.</p>	MI
E 2.17		Inzicht klauwgezondheid door gebruik te maken van de mobiliteitsscore	<p>De melkveehouder is deelnemer van een programma waarin de klauwgezondheid wordt geregistreerd en gemonitord door middel van één van de volgende opties:</p> <ul style="list-style-type: none"> Minimaal 2x per jaar een mobiliteitsscore door een gecertificeerde scorer die gebruik maakt van Klauwonline. Een overzicht van de gecertificeerde mobiliteitsscoorders staat op: https://roms.org.uk/zoek-een-goedgekeurde-scorer/ of De score wordt 2x per jaar afgelezen uit een managementprogramma wat gebruik maakt van een camera voor het registreren van de mobiliteitsscore (bijv. Cattle-eye). 	MI
E 2.18		Continue verbetering van klauwgezondheid door gebruik te maken van de mobiliteitsscore	<p>De melkveehouder zorgt er voor dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Melkkoeien met een verminderde mobiliteitsscore (score 2 of 3) worden uitdierd binnen 7 werkdagen behandeld. Dit wordt opgevolgd door een controlemoment en eventuele vervolgbehandeling De bevindingen worden geregistreerd en minimaal twee jaar worden bewaard voor eventuele controle. <p>De melkveehouder bevestigt deze werkwijze via:</p> <ul style="list-style-type: none"> Stap 1: Registreren in Z-net datum waarop koeien met score 2 en 3 zijn opgevolgd via controlemoment. Stap 2: Registratie van de controle; de bevindingen en daaropvolgende behandelingen van dieren met score 2 en 3. 	MI
E 2.19		Continue verbetering van klauwgezondheid door gebruik te maken van de mobiliteitsscore: inclusief plan van aanpak voor verlagings bij verminderde mobiliteit	<p>Indien op basis van het gemiddelde van minimaal twee mobiliteitsscores blijkt dat x% van de koeien verminderde mobiliteit heeft, spant de melkveehouder zich in om dit percentage te verlagen.</p> <p>Na minimaal twee mobiliteitsscores en vervolgens op basis het voortschrijdend gemiddelde:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wanneer de koppelt op het bedrijf het percentage overschrijdt, wordt er binnen een maand een plan van aanpak gemaakt in samenwerking met bijvoorbeeld een klauwcoach. Het percentage wordt vastgesteld op basis van de bevindingen en experts op het gebied van klauwgezondheid. 	MI
E 2.5		Er is inzicht in de gezondheid van individuele koeien voor o.a. indicatoren voor uiergezondheid.	<p>De melkveehouder monitort de gezondheid van individuele koeien d.m.v. één van de volgende twee opties:</p> <ul style="list-style-type: none"> Deelname aan MelkProductieRegistratie (MPR), minimaal 1x per 8 weken inclusief celgetalmeting. Geleidsbaarheidsmetingen van een Automatisch Melk Systeem (AMS). 	MA
E 2.6		Er is een jaarlijkse evaluatie uiergezondheid met een dierenarts: inclusief een plan van aanpak ter verbetering van de uiergezondheid.	<p>De melkveehouder stelt samen met de dierenarts een plan van aanpak op, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Het plan bevat minimaal de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> een analyse van de huidige situatie het actuele celgetal <p>Dit plan kan onderdeel zijn van een Bedrijfsgezondheidsplan of Koekompas.</p> <p>Zie ook bijlage verdieping maatregelen t.b.v. klauw en uiergezondheid.</p>	MI
E 2.8		Er is altijd voldoende goed voer beschikbaar bij het voerhek.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> heeft ten alle tijde goed voer beschikbaar bij het voerhek als de koeien binnen zijn. 	MA
E 2.9		De ligboxen en roosters van de melkkoeien worden minimaal 2 maal daags gereinigd.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> zorgt dat de ligboxen van het melkvee 2 maal daags worden schoongemaakt, droog gemaakt en ingestrooid. zorgt dat de roosters van het melkvee 2 maal daags worden schoongemaakt. het schoonmaken van de roosters kan met de hand of met behulp van een mestschuif of mestrobot. 	MA
E 2.10		Er wordt geen preventief gebruik gemaakt van antibiotica.*	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> dient geen preventieve antibiotica toe werkt volgens de Bedrijfsgezondheidsplan (BGP) en Bedrijfsbehandelplan (BBP) uit het KKM handboek die aanwezig zijn op het bedrijf. 	MI
E 2.11		Er wordt geen gebruik gemaakt van 'highest priority critically important' antibiotica (HPCIA), zoals gedefinieerd door WHO.	<p>De melkveehouder maakt geen gebruik van antibiotica die in de volgende klassen vallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> fluorquinolonen 3e en 4e generatie cefalosporines. <ul style="list-style-type: none"> Op voorschrift van dierenarts kan in uitzonderlijke gevallen wel 3e en 4e generatie middelen worden toegepast. Hiervoor dient een veterinaire verklaring aanwezig te zijn (inclusief plan van aanpak met doel dat in toekomst gebruik van deze middelen niet nodig is). 	MA
E 2.12		Dierziekten zoals ParaTBC, Salmonella, BVD, IBR en Leptospirose worden beheerst.*	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> beheerst en registreert de genoemde dierziekten. 	MI
E 2.13		De melkveehouder is deelnemer van de volledige Koemonitor* (KoeData, KoeKompas).	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> is deelnemer van de volledige Koemonitor (KoeData, KoeKompas). 	MI
E 2.14		Koudmerken is niet toegestaan.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> heeft geen gekoudmerkte dieren geboren na 2018 aanwezig op het bedrijf. 	KO
E 2.15		Embryotransplantatie of embryowinning op het bedrijf is niet toegestaan	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> past geen embryotransplantatie toe past geen embryowinning toe. 	KO
E 2.16		De dieren zijn genetisch geschikt om melk te produceren in een extensievere bedrijfsvoering waarbij de integriteit van het dier geborgd is door observatie van de dierenarts	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> houdt dieren die genetisch geschikt zijn om melk te produceren in een extensievere bedrijfsvoering. borgt de integriteit van de dieren door observatie van de dierenarts. 	MI
E 2.20		Bij ernstig ongerief (zoals ernstige kreupelheid, ernstige mastitis of ernstige ziekte), waarbij het dier sterk beperkt is in zijn functioneren en/of veel tekenen van pijn vertoont, dient altijd pijnbestrijding te worden toegepast.	In het BBP moet zijn opgenomen wanneer pijnstilling wordt toegepast en er dient altijd pijnbestrijding aanwezig te zijn op het bedrijf.	MI
E 3		Diergezondheid en dierenwelzijn kalfjes en pinken		
E 3.1		Ieder groepshok bij de kalveren en pinken is voorzien van minimaal één vaste borstel.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> draagt zorg dat alle kalfjes en pinken minimaal 1 vaste borstel kunnen gebruiken. 	MA
E 3.2		Kalveren worden maximaal twee weken gehuisvest in een eenlingbox.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> huisvest de kalveren maximaal twee weken in een eenlingbox. Wanneer een kalf nog niet fit en mobiel genoeg is om na 2 weken naar de groepshuisvesting te gaan mag een melkveehouder hiervan afwijken. De reden moet worden geregistreerd. 	MA
E 3.3		Kalveren worden na de eenlingbox tot een leeftijd van minimaal 4 maanden in een groepshok op stro gehuisvest.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> huisvest de kalveren na de eenlingbox tot een leeftijd van minimaal 4 maanden in groepshok of groepsglo op stro. Een groep bestaat uit tenminste twee kalveren. Heeft het bedrijf niet meer dan 1 kalf, dan kan het kalf alleen in een strohok worden gehuisvest. 	MA
E 3.4		De eenlingboxen en groepshokken voor kalveren zijn schoon en droog.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> draagt zorg voor schone en droge eenlingboxen. draagt zorg voor schone en droge groepshokken. 	MA
E 3.5		De melkveehouder neemt deel aan KalfOK met een minimaal aantal punten van 75.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> toets het gemiddelde jaarlijks in Q2 o.b.v. het rollend jaargemiddelde. voldoet aan de norm van 75 punten, of schrijft een plan van aanpak samen met de dierenarts om het rollend jaargemiddelde te verhogen wanneer er niet aan de criteria wordt voldaan. 	MI
E 3.6		De kalversterfte is niet hoger dan het rollend landelijke jaargemiddelde. * Machtiging afgeven in Z-net aan afnemer melk.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> toets het gemiddelde jaarlijks in Q2 in vergelijking tot het rollend jaargemiddelde van Q4 van het voorgaande kalenderjaar. zit onder het rollend landelijk jaargemiddelde, of schrijft een plan van aanpak samen met de dierenarts om diens jaargemiddelde te verlagen wanneer er niet aan de criteria wordt voldaan. 	MI
E 3.7		De melkveehouder neemt deel aan het KalfVolgSysteem. *	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> neemt deel aan het KalfVolgSysteem. de dieren worden afgevoerd via 'Witte lijst veehandelaren': https://www.nzo.nl/documenten/. 	MI
E 3.8		Er is een gesloten bedrijfsvoering om verspreiding van ziektes te voorkomen.	<p>De melkveehouder:</p> <ul style="list-style-type: none"> hanteert een gesloten bedrijfsvoering en koopt dus geen vrouwekoeien dieren aan. fokt het jongvee binnen een straal van maximaal 25 km van de hoofdlocatie op kan dit aantonen aan de hand van I&R registratie. 	KO
E 3.9		Als kalveren worden onthoofd, gebeurt dit te allen tijde door een geborgde rundveedierenarts.	<p>De melkveehouder zorgt dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> een geborgde rundveedierenarts de ingreep onder verdoering uitvoert en een langdurige pijnbestrijding toedient die minimaal 44 uur werkzaam is. 	MI

Beter voor Natuur & Boer – Koe

Scope Melkveehouderijbedrijven

Herzieningsagenda / in ontwikkeling

Scope	Beter voor	Onderdeel	Toelichting
	Koe	Een kalf blijft minstens de eerste 28 dagen op het bedrijf van geboorte.	Met ketenpartners werken aan realisatie van ambitie om kalveren minimaal 28 dagen op een melkveebedrijf te laten opgroeien.
	Koe	Meer aandacht en zorg voor het jonge kalf	Zorgvuldige biestverstrekking en de mogelijkheid voor sociaal contact.
	Koe	Uiergezondheid	Het ontwikkelen van een methode om integraal uiergezondheid verder te verbeteren.
	Natuur	Vergroten biodiversiteit	Het aandeel kruidenrijk grasland verhogen.
	Natuur	Duurzaamheid van aangekocht voer	Verkennen van de duurzaamheid van aangekocht voer in de vorm van LCA's op bijvoorbeeld mais, krachtvoer en bijproducten
	Natuur	Natuurinclusief	Dialogoog met stakeholders over kwalificatie ketenprogramma Beter voor Koe, Natuur & Boer als natuur inclusief en/of koploper wat kan bijdragen aan gunstigere uitgangspositie binnen overheidsbeleid (Wal-Zeggelink, 2022) of andere initiatieven
	Natuur	Verlagen van emissies per hectare naar water, bodem en lucht	* Aanvullende maatregelen t.b.v. verlagen emissies per hectare. * Gericht aan de slag met melkveebedrijven waar nutriëntenefficiëntie kan worden verbeterd via onder meer optimalisatie van voeding en bemesting.
	Natuur	Erfbiodiversiteit	In samenwerking met een ecooloog een set van maatregelen ontwikkelen waarmee melkveehouders gericht werken aan het vergroten van de biodiversiteit rondom het erf met waar mogelijk i.c.m. natuurlijke wering van plaagdieren.